

info
00113

INFO-SCOOP

Van de redactie

Tlt E.P. Mori

In deze Info-Scoop treft u de volgende onderwerpen aan: Een overzicht van de gebeurtenissen in het voormalige Joegoslavië tot en met 19 juni, een samenvatting van de belangrijkste gebeurtenissen in Rwanda en Burundi t/m 16 juni 1995, een overzicht van de laatste ontwikkelingen in Angola tot 16 juni 1995, een update over het Midden-Oosten en een verslag van de parade in Moskou. De volgende Info-Scoop kunt u, in een geheel nieuw jasje, verwachten in de week van 03 juli. Tevens zal de volgende Info-Scoop, in verband met de reorganisatie per 01 juli 1995, niet meer van 101 MIDCie zijn maar van 101 MIpel.

GEBEURTENISSEN IN HET VOORMALIG JOEGOSLAVIË van 02 t/m 19 juni 1995 -EEN OVERZICHT-

101 MIDCie
sectie Joegoslavië

Sgt Harreman

INLEIDING

In deze samenvatting wordt de situatie van 02 t/m 19 juni 1995 behandeld, onderverdeeld in:

- Republieken van het voormalig Joegoslavië;
- Bosnië-Hercegovina:
 - *politieke aspecten;
 - *militaire aspecten;
 - *VN en EU;
- Overige landen in Oost-Europa.

REPUBLIEKEN van het voormalig Joegoslavië

KROATIË / SERVISCH KRAJINA

In de eerste week van juni werd de spanning rondom de Krajina weer opgevoerd nadat Bosnisch-

Kroatische milities, de HVO, in samenwerking met het Kroatische regeringsleger, de HV, de vitale aanvoerroute naar Knin met artillerie beschoten. De HVO had eerder reeds de berg Dinara veroverd, wat resulteerde in de permanente bedreiging van de enige Kroatisch-Servische aanvoerlijn, via het Bosnisch-Servische Bosansko Grahovo, met Belgrado.

De HVO-generaal Lozancic verklaarde op 7 juni dat zijn eenheden - in samenwerking met de HV - zullen doorgaan met hun offensief in de Krajina. De Kroatische president Tudjman waarschuwde de Kroatische Serviërs voor een nieuw Kroatisch bliksemoffensief als niet voor het einde van de herfst een politieke oplossing is bereikt. Die oplossing lijkt echter op dit moment verder weg dan ooit. Volgens Tudjman heeft de RSK geen enkel perspectief, zeker niet omdat zelfs "een nauwe bondgenoot van de Serviërs" als Rusland de buitengrenzen van Kroatië heeft erkend.

SERVIË

De Amerikaanse gezant Robert Frasure is er alweer niet in geslaagd om, na een week onderhandelen in Belgrado, Milosevic over te halen tot erkenning van Bosnië-Hercegovina in ruil voor de opschorting van de VN-sancties tegen de FRY. Milosevic bleef ook nu weer vasthouden aan zijn eis van totale opheffing van de VN-sancties.

Volgens Amerikaanse en Europese functionarissen die inzage hebben in rapporten van geheime diensten zou het leger van de FRY, de VJ, in het geheim doorgaan met het verlenen van actieve steun aan de Bosnische Serviërs. Met name zou de VJ aan officieren van de VRS loon betalen en de VRS voorzien van reserveonderdelen, brandstof en munitie. De autoriteiten in Servië zouden een nieuwe campagne hebben gestart om mannelijke vluchtelingen uit het Servische deel van Kroatië (de RSK) onder dwang in het leger op te nemen. Deze activiteiten in Servië volgen op de algehele mobilisatie in het gebied van de RSK, na de inname van de UNPA-West door Kroatië. De onder dwang geronselde Servische mannen zouden met bussen vanuit kazernes in Servië, via Bosnië, naar de Krajina worden gebracht om daar te worden ingezet tegen de goed bewapende HV-troepen. Tientallen mannelijke vluchtelingen zouden tegen deze ronselpraktijken bescherming hebben proberen te zoeken bij verschillende humanitaire organisaties in Servië.

BOSNIË-HERCEGOVINA

BOSNIË-HERCEGOVINA POLITIEK

In de nacht van 2 op 3 juni lieten de Bosnische Serviërs een groep van 120 gegijzelde VN-militairen vrij. De vrijgelaten VN-militairen verlieten Bosnië met bussen en werden vervoerd naar Belgrado. Vandaar werd de groep overgevlogen naar Zagreb. Al met al bleven nog

altijd ongeveer 300 VN-militairen in handen van de Bosnische Serviërs.

In de nacht van 6 op 7 juni lieten de Bosnische Serviërs vervolgens nog eens 108 gegijzelde VN-militairen en drie VN-waarnemers vrij. Een groep van 145 VN-ers, waaronder drie Nederlanders, bleef echter nog steeds in handen van de Bosnische Serviërs. De groep vrijgelaten VN-ers verliet Bosnië en reisde via het Servische Novi Sad naar Zagreb. De ex-gijzelaars verklaarden dat ze goed waren behandeld, maar klaagden over het gebrekkige voedsel.

Met name het hoofd van de Servische staatsveiligheidsdienst, Jovica Stanisic, had een belangrijk aandeel in de bemiddeling omtrent de vrijlating van de gijzelaars. Ook de Griekse ministers van buitenlandse zaken en defensie, Papoulias respectievelijk Arsenis, eisten een belangrijk deel op voor de vrijlating van de gijzelaars, nadat ze begin juni 48 uur hadden onderhandeld met de Bosnische Serviërs in Pale. De Grieken boden zelfs aan te gaan bemiddelen tussen Karadzic en Milosevic.

Op 13 juni lieten de Bosnische Serviërs, alweer na bemiddeling door Milosevic' afgezant, Stanisic, een groep van 130 VN-gijzelaars vrij. En op 18 juni kwam er dan een einde aan het gijzelingsdrama in Bosnië, toen ook de laatste 26 VN-gijzelaars, waaronder de drie Nederlandse militairen, door de Bosnische Serviërs werden vrijgelaten. De Bosnisch-Servische 'vice-president', Nikola Koljevic, maakte de vrijlating bekend nadat de VN vier VRS-soldaten had vrijgelaten, die vorige maand door Franse VN-ers waren gevangen genomen tijdens gevechten bij een brug in Sarajevo.

Volgens de Britse Joegoslavië-deskundige, Jonathan Eyal van het Royal United Services Institute in Londen, zou de Bosnische regering blijven streven naar een inmenging van de Verenigde Staten in het Bosnië-conflict en de opheffing van het wapenembargo. De Bosnische regering zou er alles aan doen om een zodanige situatie te creëren, waarin het voor de Verenigde Staten onmogelijk is geworden om zich buiten het conflict te

houden.

Rond half juni waren bij de BiH de eerste tekenen te zien van voorbereidingen voor een offensief waarmee de Bosnische regering het beleg van Sarajevo zou willen opheffen. Volgens Eyal zouden er twee redenen voor deze BiH-bewegingen zijn. Ten eerste weet de Bosnische regering niet precies wat de VN met de Bosnische Serviërs heeft afgesproken bij de onderhandelingen inzake de vrijlating van de VN-gijzelaars. Men zou willen testen hoever de VN is gegaan met concessies aan de Bosnische Serviërs. Ten tweede zou de Bosnische regering met de troepenconcentraties rondom Sarajevo willen aangeven dat de oorlog in Bosnië nog steeds doorgaat, zodat hiermee vooral de druk op het Amerikaanse Congres en de Amerikaanse president wordt opgevoerd. Hierbij vraagt Eyal zich af of daadwerkelijk zal worden gestreefd naar een ontzetting van Sarajevo, aangezien genoeg politici, militairen en zwarthandelaren in Sarajevo er juist baat bij hebben dat de belegering blijft doorgaan.

Mocht de BiH in de toekomstige strijd meer en meer succes gaan boeken, dan zou het conflict in Bosnië volgens Eyal alleen maar gecompliceerder worden. Belgrado en Zagreb zouden namelijk streven naar een klein Bosnië voor de Moslims!! Bij een eventueel succes van de Moslims zou de Moslims-Kroatische Federatie uit elkaar vallen waardoor de Moslims weer op twee fronten, zowel tegen de Serviërs als tegen de Kroaten moeten vechten.

BOSNIË-HERCEGOVINA MILITAIR

Op 2 juni werd een Amerikaans F-16-vliegtuig boven Bosnisch-Servisch gebied, in de omgeving van Banja Luka, door de VRS neergeschoten. Het vliegtuig, dat door een SAM-6 luchtdoelraket werd geraakt, voerde een patrouille uit in het kader van de operatie "Deny Flight", waarmee de NAVO op verzoek van de VN het vliegverbod in het Bosnische luchtruim afdwingt. De Amerikaanse luchtmacht, in samenwerking met de Amerikaanse mariniers, startte gelijk een zoekactie naar de

piloot van het neergeschoten toestel. Op 8 juni werd de piloot, die zich in het dunbevolkte gebied al die tijd voor de Serviërs had weten schuil te houden, uiteindelijk gevonden en met een spectaculaire reddingsoperatie opgepikt door de mariniers.

Er bestonden sterke aanwijzingen dat de BiH van plan zou zijn om een offensief tegen de VRS te starten met als doel het opheffen van het beleg van Sarajevo. Op 15 juni braken vervolgens gevechten uit in en om Sarajevo, nadat de BiH de VRS van verschillende kanten had aangevallen.

OOST-BOSNIË-HERCEGOVINA

SREBRENICA:

De situatie van de Nederlandse VN-troepen in Srebrenica werd omschreven als "uiterst gespannen, maar stabiel". In de enclave hebben de Bosnische Serviërs 35.000 Moslims samengedreven. De Bosnische Serviërs zouden zich steeds minder aantrekken van de VN-troepen in de veilige gebieden, omdat het zeer onwaarschijnlijk was dat de NAVO luchtaanvallen zou uitvoeren zolang er VN-blauwhelmen werden gegijzeld. De VRS nam verscheidene Nederlandse observatieposten onder vuur en van verschillende observatieposten werd het VN-personeel teruggetrokken. Ook was er een reële dreiging dat de VRS een grootscheepse aanval zou gaan uitvoeren op de enclave. De VN was echter van mening dat de VRS niet zonder slag of stoot de enclave zou kunnen innemen. De plaatselijke BiH-eenheid - waarschijnlijk nog steeds onder leiding van commandant Nasir Oric - heeft voor de verdediging van de enclave de beschikking over duizenden redelijk bewapende soldaten.

Op 7 juni heeft, na een langdurige Bosnisch-Servische blokkade, een UNHCR-hulpkonvooi de enclave kunnen bereiken. Het konvooi bestond uit tien vrachtwagens met voedsel, bestemd voor de hongerende burgerbevolking en de Nederlandse blauwhelmen. De Nederlanders hadden op dat moment nog maar voor 17 dagen aan noodrantsoenen.

Met betrekking tot een definitieve terugtrekking van Dutchbat uit de enclave Srebrenica en een eventuele aflossing door een Oekraïens bataljon begin juli aanstaande, zal in de week van 19 juni een definitief besluit worden genomen. Waarschijnlijk zullen de militairen van het 42 bat Limburgse Jagers in juli eerst hun collega's van de lumbbrig aflossen in Srebrenica. Pas enkele maanden later zullen de Limburgse Jagers in Srebrenica worden afgelost door Oekraïeners, om vervolgens naar Maglaj in Centraal-Bosnië te gaan waar ze de plaats zullen innemen van een Britse pantsereenheid.

CENTRAAL-BOSNIË-HERCEGOVINA

SARAJEVO:

Al wekenlang vechten de BiH en de VRS om Debelo Brdo, een strategische heuvel die uitkijkt op het centrum van Sarajevo. De VRS zou bij de strijd drie tanks hebben ingezet, die ze eerder hebben weggehaald uit de VN-wapendepots. De VN-militairen konden weinig hiertegen doen, zeker toen de drempel voor NAVO-luchtaanvallen als gevolg van de gijzelingen flink omhoog is gegaan.

De gevechten laaiden op 7 juni weer op, net op het moment dat een hoge VN-delegatie voor overleg naar het Bosnisch-Servische Pale was afgereisd. Men wilde de Bosnische Serviërs overhalen om de weg over Mount Igman naar Sarajevo open te stellen voor humanitaire hulp. Begin maart 1995 sloten de Serviërs de blauwe routes die burgers gebruikten om in en uit de stad te komen. Begin april sloten de Serviërs de luchtbrug, waarmee de VN 50% van het voedsel voor de stad aanvoerde. En half mei werd de stad vervolgens totaal van de buitenwereld afgesloten. De enige verbinding van Sarajevo met de buitenwereld is op dit moment de route via een tunnel onder het vliegveld en een weg vandaar over Mount Igman.

Blijven de Bosnische Serviërs echter weigeren om mee te werken, dan heeft de VN gedreigd om de weg zelf en desnoods met geweld te openen. Deze gewelddadige operatie zou dan door de nieuwe UNPROFOR-

interventiemacht - bestaande uit de extra eenheden uit het Verenigd Koninkrijk, Frankrijk en Nederland (ook wel de gevechtsgroep Alfa genoemd) - worden uitgevoerd. Een dag later lieten de Bosnische Serviërs, na overleg met de VN, weten dat ze toestemming zouden geven voor de heropening van een belangrijke aanvoerroute voor voedsel en noodhulp aan Sarajevo - de route Metkovic-Sarajevo. Over de afgesloten aanvoerroutes naar andere Moslim-gebieden zou nog worden onderhandeld. Op 12 juni kwam er voor het eerst in drie weken weer een voedselkonvooi aan in Sarajevo. Een volgend konvooi werd echter door de Bosnische Serviërs alweer tegengehouden. Op 19 juni herhaalde de UNPROFOR-vredesmacht nog eens haar aankondiging om begin juli, desnoods met geweld, een corridor over Mount Igman naar Sarajevo te openen, indien konvoeien voor die tijd geen vrije toegang tot de stad zouden krijgen.

Rond half juni trokken tienduizenden manschappen van de BiH samen in de Visoko-Breza regio, 20 km ten noorden van Sarajevo, om zich zogenaamd op te maken voor het ontzetten van het belegerde Sarajevo. De Bosnische autoriteiten sloten verder scholen, evacueerden mensen die dicht bij de frontlijn wonen en lieten bedden vrijmaken in de ziekenhuizen. Ook zouden duizenden elite-soldaten en tientallen mortieren en raketwerpers de stad zijn binnengesmokkeld via de tunnel onder het vliegveld. De Bosnische president, Izetbegovic, heeft pas geleden nog gezworen dat het beleg van de stad op uiterlijk 25 november 1995 moet zijn opgeheven. Dit zou moeten gebeuren met politieke of met militaire middelen. De Bosnische Serviërs houden Sarajevo al sinds april 1992 omsingeld.

Als de BiH - met tenminste vier legerkorpsen - Sarajevo wil gaan ontzetten, dan zal het slag moeten gaan leveren tegen 12.000 VRS-militairen, uitgerust met naar schatting 500 à 800 stuks aan zware wapens, zoals tanks, artillerie, mortieren en raketten. Willen de BiH-troepen de Bosnisch-Servische omsingeling doorbreken, dan zullen ze zich door 20 km Servisch gebied moeten heen

vechten. Volgens militaire deskundigen zal een langdurige slag om Sarajevo uitlopen op een catastrofe voor de Bosniërs. Ondanks het feit dat de BiH zich steeds beter heeft kunnen organiseren en bewapenen - dankzij eigen produktie en leveranties vanuit Turkije, Iran en Maleisië van lichte wapens - is de BiH volgens militaire deskundigen nog steeds niet sterk genoeg om de VRS - met zijn overmacht aan zware wapens - de baas te kunnen zijn. Een eerdere poging tot ontzetting van de stad vorig jaar werd door de VRS verijdeld.

Op 15 juni begonnen dan de eerste hevige gevechten tussen de BiH en de VRS, die het begin zouden moeten vormen van de doorbreking van de Bosnisch-Servische belegering van Sarajevo. Vijftienduizend BiH-militairen waren in de aanval gegaan, ondersteund met Kroatische tanks en zware artillerie. De strijd concentreerde zich eerst rond het Bosnisch-Servische plaatsje Vogosca, aan de door de Serviërs beheerste noordelijke toegangsweg naar Sarajevo. In de stad zelf bleef het nog relatief rustig, alhoewel iedereen reeds op een felle strijd was voorbereid. In Sarajevo was de stemming onder de bevolking met betrekking tot dit BiH-offensief optimistisch te noemen.

Nadat de Bosnisch-Servische belegeraars van Sarajevo door de BiH eerst vanuit drie richtingen van buitenaf werden aangevallen, werden ze vervolgens nog eens aangevallen vanuit het centrum van de stad. De BiH probeerde met name de belegeraars af te snijden van het achterland van de Bosnische Serviërs, door te proberen om de verschillende aanvoerroutes op de VRS te veroveren (zie Bijlage). De VRS beantwoordde de aanval met artillerie- en zelfs met raketbeschietingen op de BiH-eenheden en op verschillende wijken van Sarajevo. Bij een mortierbeschieting bij de enige waterpomp in de stad vielen bijvoorbeeld negen doden en raakten meer dan vijftien mensen gewond.

VERENIGDE NATIES / UNPROFOR-INTERVENTIEMACHT

Als reactie op de gijzeling van vele VN-militairen en -waarnemers werd voorgesteld om de huidige UNPROFOR-vredesmacht te versterken met een speciale UNPROFOR-interventiemacht. Deze interventiemacht moet de vredesmacht in Bosnië gaan beschermen. De VN-ondersecretaris-generaal Kofi Annan verklaarde op 7 juni dat deze interventiemacht - die vooral zal bestaan uit Britse, Franse en Nederlandse militairen - zowel onder het bevel staat van de VN, als valt onder het UNPROFOR-mandaat. Het uiteindelijke aantal manschappen van de nieuwe interventiemacht zou rond de 12.500 man moeten komen liggen.

Net als bij de reeds aanwezige vredesmacht houdt de taak van de interventiemacht volgens het oude mandaat slechts vredeshandhaving en niet de afdwinging van vrede in. Onder dit mandaat mochten nog maar 3.600 extra manschappen Bosnië worden binnengebracht. Voor de overige 8.900 man van de interventiemacht moest de VN-veiligheidsraad nog toestemming geven.

Frankrijk bleef erbij dat, indien de VN weigerde om de interventiemacht op volle sterkte naar Bosnië te laten gaan, het zijn eigen troepen uit Bosnië zal terugtrekken. Duitsland wilde daarentegen ook een bijdrage leveren aan de bescherming van de VN-vredesmacht in de vorm van Tornado-vliegtuigen, artsen en logistieke middelen.

Op 16 juni werd de resolutie, waarin de versterking van de UNPROFOR-vredesmacht met een interventiemacht bestaande uit circa 12.000 man, door de VN-Veiligheidsraad met dertien stemmen voor en twee onthoudingen - China en Rusland - aangenomen. Rond 17 juni waren de eerste Britse en Franse eenheden van de interventiemacht - circa 2.000 man - reeds in het voormalige Joegoslavië. Het enige probleem bleef de financiering van

de interventiemacht. De Verenigde Staten bleven weigeren het leeuwedeel van de kosten voor hun rekening te nemen. Uiteindelijk wilden de Verenigde Staten, samen met Groot-Brittannië en Frankrijk, een internationale bedelactie organiseren, om de financiering van de interventiemacht alsnog rond te krijgen. Met name zou men zich hiermee willen richten tot de rijke landen in Azië en het Midden-Oosten.

Voor 16 juni pleitte de VN-secretaris-generaal Boutros Ghali naast een uitbreiding van de VN-vredesmacht met 12.500 tot 57.370 militairen, nog voor een vredesconferentie van alle partijen in het conflict in Bosnië. Het voorstel tot een nieuwe vredesconferentie oogste echter geen applaus. Zowel de Bosnische regering, de Bosnische Serviërs, als ook de Europese Unie wezen het voorstel van de hand.

CONTACTGROEP / USA

In de eerste week van juni zagen we dat binnen de Verenigde Staten de politici de volgende scenario's met betrekking tot Joegoslavië voor ogen hadden: de Amerikaanse troepen zouden alleen en met veel machtsvertoon het gebied van voormalig Joegoslavië binnentrekken, om de aldaar aanwezige VN-eenheden te evacueren. De Republikeinse leider, Bob Dole, eiste als vele anderen de terugtrekking van de UNPROFOR-troepen. De Amerikanen zouden de BiH dan kunnen bewapenen en zelfs actief kunnen ondersteunen met behulp van luchtacties tegen de VRS. De Amerikaanse minister van defensie, Perry, wees echter op de risico's bij het scenario van Dole. Volgens Perry zou het wapenembargo tegen Bosnië-Hercegovina moeten worden opgeheven, zodat de Moslims door de Amerikanen - en niet door Iran - kunnen worden bewapend en getraind.

EUROPESE UNIE

Op 9 juni werd bekend dat de Zweedse ex-premier, Carl Bildt, de opvolger wordt van Lord Owen als

EU-bemiddelaar voor voormalig Joegoslavië. Dit werd door de staatshoofden en regeringsleiders van de vijftien lidstaten op een informele Euro-top in Parijs besloten.

NEDERLANDSE VN-MILITAIREN

Het Nederlandse kabinet besloot met goedkeuring van het parlement om 170 extra militairen naar Bosnië te sturen. De 170 man, onder wie 130 mariniers en veertig landmachtmilitairen, gaan deel uitmaken van de snelle interventiemacht van UNPROFOR. De brigade - ook wel de gevechtsgroep Alfa genoemd - zal grotendeels bestaan uit Britten en Fransen. Naast de Nederlandse eenheid zullen bijvoorbeeld ook Nieuw-Zeelandse, Turkse en Noorse eenheden deelnemen. De Nederlanders zullen in de brigade onder bevel komen te staan van de commandant van het Britse Light Gun Regiment.

Deze extra militairen konden worden geleverd, omdat Nederland als gevolg van het niet doorgaan van aflossingen onder zijn normale sterkte zat. Op 8 juni bevonden zich 1143 Nederlandse blauwhelmen in voormalig Joegoslavië, in tegenstelling tot circa 1700 de maand ervoor. De Nederlandse troepen die onderdeel gaan uitmaken van de interventiemacht zullen begin juli naar Bosnië vertrekken.

De VN-Veiligheidsraad heeft op 16 juni het groen licht gegeven voor de uitzending van in totaal twaalfduizend VN-militairen voor de interventiemacht. Overwogen wordt deze nieuwe eenheden voor hun veiligheid te laten optreden in groene voertuigen met groene helmen, maar met VN-emblemen.

Sinds de eerste week van juni wordt minister van defensie Voorhoeve extra bewaakt, aangezien Defensie aanwijzingen zou hebben dat er een aanslag op hem wordt beraamd. Of er een verband is met geruchten over dreigementen van Bosnische Serviërs wil het ministerie bevestigen noch ontkennen.

Half juni kwamen er berichten in de pers waarin werd gemeld dat Oekraïense VN-militairen de

Nederlandse VN-militairen in Srebrenica en Simin Han per 1 juli 1995 gaan aflossen. De Oekraïne werd voor deze taak benaderd door de minister van defensie Voorhoeve zelf, aangezien de VN geen moeite had gedaan om een geschikte opvolger voor de Nederlanders te vinden. Volgens de pers zou de Oekraïne geïnteresseerd zijn in VN-vredesmissies, omdat de Oekraïne hiermee internationaal aanzien kan verwerven, en binnen de Oekraïense krijgsmacht van hoog tot laag het besef leeft dat er als VN-militair veel kan worden verdiend met goede VN-salarissen en zwarte handel. De VN was echter tegen de aflossing van Dutchbat door een corrupt Oekraïens bataljon, dat in de Krajina overbodig was geworden. Dit Oekraïense bataljon zou eerst moeten worden vervangen door een nieuw Oekraïens bataljon. De Oekraïne heeft momenteel VN-militairen zitten in Sarajevo en in de Moslim-enclaves Gorazde en Zepa.

Op 18 juni werden samen met 23 andere VN-ers de Nederlandse VN-waarnemers, maj Gelissen, kap Helgers en kap Ramakers, door de Bosnische Serviërs als laatste gijzelaars vrijgelaten. Het drietal was op 26 mei opgepakt door VRS-soldaten en de Bosnisch-Servische politie na NAVO-luchtacties tegen munitiedepots van de VRS bij Pale.

BALKAN

GRIEKENLAND

Op 5, 6 en 7 juni bezochten de Griekse ministers van buitenlandse zaken en defensie, Papoulias en Arsenis, de Bosnisch-Servische regering in Pale. De Grieken wilden hun goede contacten met de Serviërs gebruiken om met name te bemiddelen in het gijzelingsdrama rond de vele honderden VN-ers.

GEBEURTENISSEN IN BURUNDI EN RWANDA tot 16 juni 1995 -EEN SAMENVATTING-

101 MIDCie
sectie Afrika

TLNT Elgersma

Hoewel de aandacht van de pers voor Burundi en Rwanda weer is geluwd, staan de ontwikkelingen niet stil. In de hoofdstad van Burundi, Bujumbura, ontwikkelt zich een vorm van apartheid tussen Afrikanen onderling, de noordelijke provincie Cibitoke lijkt nauwelijks nog onder controle van het Burundese leger. Er zijn irritaties tussen het Burundese leger en Tanzaniaanse grenswachten. Wat betreft Rwanda b a r e n v o o r a l d e vluchtelingenkampen in Zaïre zorgen. De steeds beter gewapende vluchtelingen creëren nu problemen zowel in gastland Zaïre als in Rwanda.

De Nederlandse krijgsmacht heeft besloten om niet te wachten met de

voorbereidingen voor een eventuele missie naar Burundi en omgeving. Ruim 200 man zijn reeds gearmarkt om steun te verlenen op het gebied van waterzuivering, logistiek en geneeskundige hulp bij een eventuele humanitaire operatie. Binnen twee weken moeten deze eenheden ter plaatse kunnen zijn.

De VN echter maakt voorlopig geen aanstalten om een dergelijke missie uit te voeren. Burundi en Zaïre hebben gezegd geen behoefte te hebben aan VN bemoeienis. De UNAMIR missie in Rwanda is sterk in omvang en ambitie gereduceerd. De onrust in Joegoslavië maakt uitzending van Nederlandse militairen nog onwaarschijnlijker, desalniettemin zolang de Nederlandse militairen klaar staan

voor vertrek, blijft de infoscoop de ontwikkelingen op de voet volgen.

BURUNDI

Zuiveringen van Kamenge, Kinama

Reeds eind mei begonnen de gewelddadigheden in Kinama en Kamenge, de laatste door Hutu's bewoonde wijken van Bujumbura. Tussen 1 en 6 juni zijn hierbij 33 doden gevallen.

5 juni vraagt de premier van Burundi aan de burgers van de woonwijk de buurt te verlaten om het leger de gelegenheid te geven het gebied 'te bevrijden' van de 'terroristen' die er zich bevinden. 7 juni worden beide buurten opnieuw door het leger omsingeld. Naar schatting 30.000 bewoners zijn dan reeds de omringende heuvels ingevlucht. Veel rebellen van het Front de Défense de la Démocratie (FDD) o.l.v. *Pascal Gashirabake*, alias *Majoor Savimbi*, hebben samen met de bewoners het hazepad gekozen. De FDD is de gewapende arm van de Conseil National pour la Défense de la Démocratie (CNDD). Langs de wegen die vanuit de wijken leiden naar de omringende heuvels, worden loopgraven aangelegd om legereenheden die een eventuele achtervolging in willen zetten van gedachten te veranderen.

6 juni - De Premier van Burundi roept de bewoners van de belaagde wijk op om te vertrekken. Het leger en de regering zijn het erover eens geworden hoe de operatie in de wijken zal uitvallen. Verwacht kan worden dat de regering aanvankelijk niet heeft willen instemmen met de operatie maar pas na aandringen van de militairen is gezwicht.

7 juni - De verwachte aanval vindt plaats. Volgens internationale waarnemers wordt de operatie uitgevoerd met zo'n 2.000 man (drie bataljons). Volgens Hutu's wordt het leger gesteund door de militia van de 'sans échecs'. Mortierslagen en granaatexplosies worden gehoord. Hierbij komen zo'n 40 burgers

(met name vrouwen, kinderen en bejaarden) om het leven. Velen zijn omgekomen nadat hun huis in brand was gezet. Tevens worden vele plunderingen geconstateerd.

Opvallend genoeg keren veel gevluchte Hutu's reeds snel na het einde van de zuiveringsoperatie van het leger terug naar hun woonwijken. Hutu's verklaren deze snelle terugkeer door te stellen dat ze nergens anders hadden om heen te gaan. Met de vluchtelingen zijn ook de militia's terug en de algemene opinie is dat de zuivering volledig is mislukt. Sommige diplomaten stellen dat de 40 burgers vermoord zijn door verongelijkte militairen, teleurgesteld over het niet bereiken van het doel van de operatie. Andere bronnen zeggen dat de legereenheden zelf weinig behoefte hadden werkelijk de strijd aan te gaan met goed bewapende militia's in de dichtbegroeide velden en moestuinen van de woonwijken.

De VN heeft geëist dat er een onderzoek komt naar de zuiveringen van het Burundese leger in de wijken.

Gewelddadigheden elders

Als reactie op de zuivering door het leger, plegen Hutu-militia's nog dezelfde dag enkele vergeldingsacties in een andere buurt van Bujumbura, *Musaga*. Hierbij komen 9 Tutsi's om het leven. Vorig jaar werden de Hutu's die in *Musaga* woonden de wijk uitgejaagd.

's Nachts klinken er veel schoten in Bujumbura. Met name in de wijken die door de Tutsi's worden gedomineerd. De schoten zouden dienen als intimidatie door de Tutsi's jegens Hutu-militia's die de wijken met geweld zouden willen heroveren.

Tevens zijn er gewelddadigheden gemeld in de noordelijke provincie *Cibitoke* en de zuidelijke provincie *Rumonge*.

Tientallen doden op campus

12 juni - Gewelddadigheden vinden plaats tussen Hutu's en Tutsi's op de campus *Mutanga* in het Oosten

van Bujumbura. Hierbij zijn enkele tientallen doden gevallen, allen waarschijnlijk Hutu's. Het incident begon toen enkele passagiers van een auto het vuur openden op een aantal deelnemers aan een schoolfeest van het *Lycée du Saint Esprit*, één van de weinige onderwijsinstellingen waar Hutu's nog les krijgen.

Irritaties Tanzaniaanse grenswachten

13 juni - De Tanzaniaanse regering maakt zich ongerust over de talrijke grensoverscheidingen waaraan het Burundese leger zich de laatste tijd heeft schuldig gemaakt. Daarbij worden onschuldige Hutu-vluchtelingen op Tanzaniaanse grondgebied vervolgd door het Burundese leger. De Tanzaniaanse regering is niet van plan hier passief op toe te zien. Des te meer omdat ook reeds Tanzaniaaners het slachtoffer zijn geworden van deze invallen. Grenswachters mogen voortaan schieten als Burundese troepen ongevraagd de grens over steken.

Dood Afrikaanse Militaire waarnemer

Bij een overval op een VN-konvooi in de provincie Cibitoke komt een militaire waarnemer van de Organisatie van Afrikaanse Eenheid (OAE) om het leven op 14 juni. Zes Burundese militairen zijn gewond geraakt. De Amerikaanse ambassadeur, *Robert Krueger*, en de Burundese minister van buitenlandse zaken, *Jean Marie Ngendahayo*, maakten ook deel uit van het konvooi.

Het is niet duidelijk wie de overvallers waren. In de provincie Cibitoke, die grenst aan Zaire, vinden regelmatig overvallen plaats door extremistische Hutu's die leven in de vluchtelingenkampen in Zaire. De overval kan echter niet zonder meer aan de Hutu's worden toegeschreven. De Amerikaanse ambassadeur is niet bepaald geliefd onder de Tutsi-bevolking. Hij heeft herhaaldelijk zeer kritisch stelling genomen tegen de willekeurige moorden door het regeringsleger dat wordt gedomineerd door Tutsi's.

RWANDA

Wapenhandel

Na beschuldigingen aan het adres van Zuid Afrika, Frankrijk en Zaire, worden nu Albanië en Bulgarije van wapenhandel beschuldigd. Dit maal is het Amnesty International (AI) die de aanval heeft gelanceerd. Tevens zijn in het Verenigd Koninkrijk en in Albanie rapporten verschenen die de bevindingen van AI voor deze landen bevestigen. De wapenhandelaren die de transporten verzorgen zijn afkomstig uit het Verenigd Koninkrijk, en de vliegtuigen die de transporten onderhouden staan geregistreerd in Ghana, Nigeria, de Oekraïne en Rusland.

Volgens AI kwamen in mei elke dinsdagavond om 11 uur wapentransporten aan op het vliegveld in Goma. Tevens zouden de medewerkers van Amnesty wapens van Franse, Zuid Afrikaanse en Amerikaanse makelij hebben aangetroffen in een geheime wapenopslagplaats op de grens tussen Rwanda en Zaire. AI wil dat de VN en de Organisatie van Afrikaanse Eenheid een officieel onderzoek instellen naar de zaak.

Laatste mandaatverlenging UNAMIR

9 juni - Niet zonder moeite heeft de VN veiligheidsraad het mandaat voor de UNAMIR missie verlengd. Het mandaat werd verlengd tot 8 december 1995. De Rwandese regering heeft sinds januari steeds luider kritiek geleverd op de VN missie en met name de HRFOR (Veldoperatie van de Verenigde Naties voor de Mensenrechten in Rwanda).

UNAMIR heeft niet ingegrepen toen honderdduizenden Tutsi's werden afgeslacht in het voorjaar van 1994. Nu durft de VN wel kritiek te hebben op de mensenrechtenschendingen van de nieuwe Rwandese regering. Tegelijkertijd weigert de VN in te grijpen in de vluchtelingenkampen in met name Zaire. Daar bewapenen Hutu-milities zich om opnieuw de

macht te grijpen in Rwanda. De kritiek werd nog feller toen de hele internationale gemeenschap over de Rwandese regering viel na de hardhandige en bloedige ontzuiming van het vluchtelingenkamp bij Kibeho waar het Rwandese regeringsleger overmatig geweld zou hebben gebruikt.

De internationale gemeenschap wordt desalniettemin gesteund door vooraanstaande Rwandezen in haar kritiek op het beleid van de huidige regering. De belangrijkste adviseur van de premier van de Rwanda, Jean Damascene Ntakirutimana, heeft 14 juni zijn ontslag ingediend uit protest tegen de autoritaire neigingen van het regime. 'Het leger van de RPF terroriseert de bevolking, houdt zich bezig met plunderingen en gooit elke ongewenste Hutu in de gevangenis.' Ntakirutimana behoort zelf tot de groep van gematigde Hutu's.

Als een concessie aan de Rwandese regering, is nu het mandaat gewijzigd en het aantal blauwhelmen teruggebracht. Het aantal blauwhelmen zal tussen nu en oktober teruglopen tot 2.330, daarna daalt het verder tot 1.800. Voorlopig blijft het aantal waarnemers gehandhaafd (320 UNMO's en 65 UNPO's). Het nieuwe mandaat is minder ambitieus dan het vorige. Voorheen had de missie als doel de 'vrede te handhaven'. In de toekomst zal het mandaat erop zijn gericht 'goede diensten' te verlenen vooral bij de 'vrijwillige terugkeer' van de vluchtelingen. Daarnaast zullen de blauwhelmen doorgaan met het verlenen van hulp bij het lenigen van humanitaire noden en de vorming van een nationale politiemacht. Tevens zullen de blauwhelmen worden ingezet om VN personeel te beschermen en om het Internationaal Strafgerechtshof te beveiligen.

Daarnaast heeft de veiligheidsraad duidelijkheid gebracht in de interpretatie van een resolutie van 17 mei 1994 waarin een wapenembargo werd afgekondigd voor Rwanda. Deze resolutie heeft ook betrekkingen op de levering van wapens 'aan personen die zich bevinden in de naburige landen,

als het doel van de transactie erin is gelegen om het betreffend materiaal te gebruiken in Rwanda.' Hiermee zijn wapenleveranties aan de vluchtelingen in de buurt van Goma dus duidelijk een schending van het embargo geworden.

Ten slotte heeft de veiligheidsraad aan Boutros Ghali gevraagd om te bezien of het mogelijk is waarnemers naar Zaïre te sturen om de naleving van het embargo te controleren. Dit verzoek van de veiligheidsraad lijkt een direct gevolg van de aanklacht van de mensenrechtenorganisaties die Frankrijk, Zuid-Afrika en Zaïre hebben beschuldigd van het leveren van wapens aan Rwandese vluchtelingen.

Gemengde patrouilles van Rwanda, Burundi en Zaïre.

10 juni - In Bujumbura komen de verschillende ministers van defensie van Burundi, Zaïre en Rwanda bij elkaar. De bijeenkomst valt binnen het kader van de zogenaamde Communauté Economique des Pays des grands lacs (CEPGL). De ministers besloten om gezamenlijke patrouilles op te zetten. Deze patrouilles zullen proberen controles uit te voeren op de gewapende bendes die vanuit Zaïre invallen doen op met name Rwandees grondgebied. Hoewel Zaïre bereid is aan dit initiatief steun te verlenen, meende de Zaïrese minister van defensie dat het toch in eerste instantie een Rwandees probleem is. De enige oplossing voor de vluchtelingen is de terugkeer naar huis en de Rwandese regering moet hiertoe de mogelijkheden creëren.

De vluchtelingen in Zaïre

De Zaïrese regering stuurt, 9 juni, meer troepen naar het Oosten van het land om de rechten van de eigen burgers jegens de Rwandese en Burundese vluchtelingen beter te beschermen. Groepen soldaten van het voormalige Rwandese regeringsleger (FAR) voeren systematisch aanvallen uit op dorpen in de buurt van Masisi, 60 km ten Westen van Goma. In de laatste weken van mei kwamen bij dit soort acties zo'n 100 mensen om het leven. Doel van de acties

lijkt voornamelijk plundering. Aangetroffen vee wordt meestal meegenomen, aangetroffen Tutsi's worden vermoord. Een gedeelte van het vee wordt geslacht en gedroogd. Het eiland Idjwi in het Kivumeer wordt gebruikt als opslagplaats van goederen voor een eventuele veldtocht in Rwanda. Goedgetrainde Hutu-milities trekken steeds vaker en steeds verder Rwanda in. Er is reeds melding gemaakt van pogingen om landmijnen te leggen in de buurt van Kigali.

De Zairese premier Kengo wa Dendo stelt, 12 juni, dat er een groeiende druk is in Zaire om alle Rwandese vluchtelingen het land uit te zetten. Hij sloot niet uit dat de regering over deze kwestie zou vallen. Het is mogelijk dat Kengo wa Dendo dit soort uitspraken vooral gebruikt om meer steun te krijgen voor zijn regering in het buitenland.

Kindsoldaten

1.700 kindsoldaten (tussen de 7 en 18 jaar oud) zijn deze week gedemobiliseerd. Dit maakt UNICEF bekend op 14 juni. De meeste van deze jongeren hadden zich bij het leger aangemeld na de

massaslachting van 1994. Tevens maakte UNICEF bekend dat in Rwanda nog steeds zo'n 1100 kinderen vastzitten op verdenking van deelname aan de volkerenmoord van vorig jaar. De kinderen verblijven in 13 gevangenissen die geen speciale voorzieningen hebben voor kinderen.

International Tribunaal voor Rwanda (IRT)

De eerste sessie van het IRT wordt 26 juni gehouden in Den Haag. Daar zullen de rechters beëdigd worden en stelt men de te volgen procedures vast. Vervolgens vertrekken de 11 rechters naar Arusha in Tanzania om de eigenlijke processen te voeren. 5 van de 11 rechters maakten ook al deel uit van de groep rechters die het Joegoslavië tribunaal voor zat.

GEBEURTENISSEN IN ANGOLA tot 16 juni 1995 - EEN SAMENVATTING -

101 MIDCie
sectie Afrika

TLNT Elgersma

ALGEMEEN

Sinds de tweede helft van april lijkt de UNAVEM III missie de wind in de zeilen te hebben. In rap tempo worden de blauwhelmen naar Angola gebracht. Begin mei stond in het teken van een historische ontmoeting tussen de President van Angola, Eduardo dos Santos, en Unita-leider Jonas Savimbi in Lusaka, de hoofdstad van buurland Zambia. Beide leiders hadden elkaar niet meer ontmoet sinds 25 september 1992, drie dagen voor de verkiezingen die leidden tot twee

jaar oorlog.

Om de steun van de VN en daarmee de gehele internationale gemeenschap aan het vredesproces in Angola nogmaals onderstreept te zien, zouden de meeste partijen in het land gelukkig zijn met een bezoek van de Secretaris Generaal van de VN Boutros Boutros Ghali aan Angola. Mogelijk zal dit bezoek reeds in juli plaatsvinden.

1 september moeten alle blauwhelmen in Angola aanwezig zijn, dan gaat men over tot het bijeenbrengen van de verschillende troepen in de assembly areas. De Angolese troepen (regeringsmilitairen en UNITA

strijders) zullen dan toe treden tot het nieuwe Angolese leger: Forças Armadas Angolanas, kortweg: FAA.

LUANDA

Eén of twee vice-presidenten !

De onderhandelingen over de oppositie van UNITA in een toekomstige regering zijn in volle gang. Waarschijnlijk zal UNITA het vice-presidentschap krijgen toegewezen. Onzeker is nog wie dat gaat bekleden, Savimbi of één van zijn vertrouwelingen. De MPLA wil graag dat Savimbi zelf deze functie op zich zal nemen. Evenals de internationale gemeenschap, heeft de regerende MPLA-partij weinig vertrouwen in een Savimbi die aan de zijlijn macht wil blijven uitoefenen.

Daarnaast is het onduidelijk of er één of twee vice-president(en) zullen komen na de toekomstige grondwetsherziening. Een tweede vice-president zou bijvoorbeeld afkomstig kunnen zijn uit een derde partij, de FNLA. De FNLA heeft de laatste jaren de huidige regering gesteund. De leider van de FNLA, Roberto Holden, staat als oud-koloniaal strijder in hoog aanzien en heeft ook steun in de rebellerende provincie Cabinda. Niet alle elementen van de UNITA zijn voorstander van een dergelijk dubbel vice-presidentschap. De vertegenwoordiger van UNITA in Ivoorkust heeft verklaard dat 'UNITA nooit zal accepteren te worden gesandwiched tussen een president en vice-president die de huidige regering steunen.' Om tegemoet te komen aan de bezwaren van UNITA zal waarschijnlijk het ambt van premier worden opgeheven. Verscheidene taken van de premier kunnen dan door de vice-president(en) worden overgenomen.

Eventueel nu al wissels in de regering.

8 juni - Opnieuw gaan er geruchten dat President dos Santos, veranderingen zal gaan aanbrengen in het huidige kabinet geleid door de premier Moco. Vooral de minister van Communicatie, Vaal

Neto, lijkt op de nominatie te staan om weggestuurd te worden. Hij heeft de irritatie van zijn collega's opgewekt door een aantal blunders. Geheel in tegenspraak met recente berichten beweerde hij onlangs in een interview dat Angola 'een van de landen ter wereld is met de grootste persvrijheid en de beste bescherming voor journalisten.'

De huidige regering wordt gedomineerd door de MPLA, maar er doen ook nog 5 kleinere partijen aan mee. Mocht het besluit vallen dat de UNITA mee gaat doen aan een toekomstige regering dan zullen die 5 kleinere partijen waarschijnlijk hun regeringsverantwoordelijkheid verliezen.

ZUID ANGOLA

Blondin Beye heeft zich ingezet om de ontheemden die verblijven in de steek rond Jamba (onder controle van UNITA) de mogelijkheid te geven terug te keren naar hun geboortegronden. Savimbi heeft ingestemd met de wensen van Blondin Beye.

NOORD ANGOLA

3 juni - De Commisao Conjunta (CC), verantwoordelijk voor de uitvoering van het vredesverdrag, komt bijéén in Negage. Negage in Noord Angola is één van de gebieden waar de meeste strijd is geleverd het afgelopen jaar. De bijeenkomst wordt dan ook gezien als een teken van de grote vooruitgang die de laatste tijd is geboekt in Angola.

LIBANON

Kabinetscrisis

Op 19 mei jl. diende Libanese premier Rafiq Hariri, voor de derde keer sinds zijn verkiezing tot dit ambt zijn ontslag in. De eerste reden hiervoor was een politieke twist met betrekking tot een grondwetswijziging. De huidige president, Elias Hrawi, wil een amendering op de grondwet die hem de mogelijkheid zou geven een tweede ambtstermijn te dienen. Hij wordt hierin gesteund door de premier, maar tegengewerkt door Nabih Berri, de parlementsvoorzitter, en zijn voornamelijk sjiietische achterban. De leider van de sjiietische gemeenschap, die inmiddels de grootste bevolkingsgroep in Libanon is geworden, wordt alom gezien als de belangrijkste politicus na de premier. Berri wordt in deze gesteund door Syrië, de werkelijke macht achter de schermen, dat bang is voor een nieuwe instabiliteit in Libanon als gevolg van een constitutionele crisis.

De tweede reden voor het indienen van zijn ontslag is de tegenwerking die de premier ondervond binnen zijn eigen 28 leden tellende kabinet. Toen hij in oktober 1992 premier werd, stelde hij een zogenaamd kabinet van 'nationale eenheid' samen met leden uit verschillende partijen en bevolkingsgroepen. Langzamerhand zijn enkele leden daarvan het beleid van de premier sterker gaan tegenwerken; de spreekwoordelijke druppel was de belemmering van zijn plannen met betrekking tot de wederopbouw van het centrum van Beiroet.

Na overleg met Syrië hebben premier Hariri en parlementsvoorzitter Berri een compromis bereikt. Hariri zal het premiersambt weer op zich nemen, dit maal met een meer compact en

homogeen kabinet van 24 leden die hem ruimere vrijheid zal geven zijn ambitieuze plannen te realiseren. In ruil hiervoor zal de premier, Berri gedeeltelijk tegemoetkomen in de kwestie over de grondwetswijziging; een eventuele amendering zal voorlopig 6 maanden worden uitgesteld.

Van de 28 oorspronkelijke kabinetsleden, worden 14 definitief verwijderd, onder wie Suleiman Franjeh en Michel Samaha, die altijd veel kritiek hebben geuit op de "autocratische" stijl van Hariri. Zij werden in het verleden als onaantastbaar beschouwd wegens hun relaties met de hoogste Syrische autoriteiten. Dat zij toch worden geofferd wordt gezien als een teken dat Syrië de voortdurende impasse in het buurland schadelijk begint te vinden. De premier moet nog wel 4 tegenstanders in zijn kabinet handhaven, met name Minister van Huisvesting Mahmoud Abu Hamdan, vertegenwoordiger van Nabih Berri. Onder de nieuwkomers zijn drie van Hariri's naaste medestanders. Zo wordt al-Fadl Chalaq, die de machtige wederopbouw-raad leidde, Minister van Telecommunicatie. Hij moet als zodanig een nieuwe poging doen om het Libanese telefoonnet te herstellen van de schade door de burgeroorlog.

De Christelijke Factor

Terwijl politiek Libanon in de ban raakte van de constitutionele confrontatie veroorzaakt door de christelijke president Hrawi, begon de christelijke gemeenschap zich voor te bereiden op een uitspraak in de lange rechtszaak tegen de maronitische militieleider van de Libanese Strijdkrachten, Samir Geagea, die 24 juni a.s. verwacht wordt. Geagea wordt beschuldigd van de moord op zijn maronitische rivaal, Dany Chamoun, en een aanslag op een kerk, waarbij 11 mensen omkwamen. Hoewel er een algehele amnestie geldt voor alle misdaden

tijdens de oorlog, voltrokken de bovengenoemde incidenten zich na 1990, toen de oorlog officieel was afgelopen.

De voormalige militieleider, die vermeende banden had met Israël, is niet populair binnen de maronitische gemeenschap, maar de rechtszaak tegen hem wordt gezien als een politieke actie waar Syrië achter zit. Voor de christelijke gemeenschap heerst nog steeds de vraag waarom alleen de christelijke militieleider zich moet verantwoorden voor zijn daden. De maronieten, die vroeger de Libanese politiek bepaalden, moeten nog wennen aan de huidige politieke realiteit; na de Taif-akkoorden is hun aandeel in de overheid in belang gedaald. Volgens de nieuwe constitutionele constructie wordt de president nog steeds door de christelijke gemeenschap geleverd maar zijn macht is aanzienlijk beperkt.

De christenen zijn naarstig op zoek naar een nieuwe leider die hun belangen kan vertegenwoordigen. De huidige president wordt te zeer beschouwd als een speelbal van de Syrische politiek, en leiders uit de traditioneel leidende families zijn er niet meer. De belangrijkste christen op het Libanese toneel is misschien wel de maronitische patriarch, Nasrallah Sfeir, die regelmatig de grieven van de christelijke gemeenschap durft te uiten. Zijn politiek impact wordt echter beperkt door zijn rol als religieuze leider. Bij gebrek aan leidende figuren wordt de roep om de terugkeer van de voormalige generaal en commandant van het Libanese leger, Michel Aoun, steeds groter. Aoun, die in ballingschap leeft sinds de Iraakse steun in zijn strijd tegen de Syriërs in 1990 werd stopgezet, verwierp de Taif-akkoorden en het nieuwe politieke proces. Dit is echter niet meer een reële optie; de christelijke gemeenschap moet leren er zich bij neer te leggen en zich inspannen voor de wederopbouw van hun land.

Zuid-libanon

Op 18 juni jl. hebben strijders van de sjiietische Hizbollah-beweging drie Israëlische

militairen gedood in de door Israël afgekondigde veiligheidszone in Zuid-Libanon. Het was de bloedigste actie van dit jaar in de veiligheidszone, waar Israël ongeveer 1.000 militairen heeft gelegerd ter bescherming van Noord-Israël. Bij wijze van vergelding heeft de commandant van de regio Noord-Israël, Amiram Levine, de sjiietische plaats, Kfar Tibnit, laten beschieten, waarbij één burgerdode is gevallen. Deze actie echter, was in strijd met een overeenkomst met Hizbollah uit 1993, waarbij Israël beloofde bij vergeldingsacties Libanese burgers te ontzien. Hizbollah op zijn beurt beloofde geen raketten op burgerdoelen in Noord-Israël af te vuren. De dagen voorafgaande aan het incident zijn echter ook de raketbeschietingen door Hizbollah hervat. Daarbij werden 8 Israëlische burgers licht gewond.

Behalve dat de Hizbollah een einde probeert te maken aan de Israëlische bezetting in Zuid-Libanon, lijkt zij het vredesproces in het Midden-Oosten te willen ondermijnen. De Israëlische premier, Yitzhak Rabin, deed een beroep op de Verenigde Staten Syrië te vragen Hizbollah in toom te houden. Syrië beheerst in principe de aanvoerlijnen van de Hizbollah. Een Syrische regeringskrant schreef echter dat een Israëlische terugtrekking uit Zuid-Libanon de enige mogelijkheid is om een einde te maken aan de geweldscyclus ter plaatse.

JORDANIË

Jordaans-Israëlische Betrekkingen

Het Israëlische besluit in mei om landconfiscatie in Oost-Jeruzalem stop te zetten was welkom nieuws voor de Jordaanse koning Hoessein. De koning, die er alles op zet het in oktober 1994 getekende akkoord in stand te houden, ziet zijn publieke draagvlak verkleinen. De afgelopen maanden is er weerstand gegroeid, niet alleen onder de fundamentalisten maar ook onder de traditionele aanhangers van de monarchie, tegen de ontwikkelende partnership tussen Jordanië en

Israël. In de betrekkingen met Israël lijkt Jordanië een onderdanige positie te hebben ingenomen, hetgeen de trots van veel Jordaniërs heeft aangetast. Onder druk van deze weerstand had de koning een brief naar de Israëlische premier gestuurd, waarin hij het Israëlische nederzettingenbeleid in sterke bewoordingen afkeurde.

Bezoek Kohl

Bij de samenvloeiing van de Jordaan en de Yarmouk, in het symbolische plaatsje Bakoura, vond op 4 juni een bijeenkomst plaats tussen de Jordaanse koning Hoessein, de Israëlische premier Rabin en de Duitse kanselier Kohl. De Duitse staatsman was naar het gebied afgereisd om namens de Europese Unie steun toe te zeggen aan het vredesproces in het Midden-Oosten en in het kader hiervan hulp te bieden aan de ontwikkeling en verdeling van de waterbronnen. De twee buurlanden, Jordanië en Israël, hebben gezamenlijk ambitieuze plannen ontwikkeld voor de bouw van twee stuwmeren aan de Jordaanse kant van de grens en een waterzuiveringsinstallatie aan Israëlische zijde. De Europese Commissie heeft in mei jl. 26,5 miljoen ecu's vrijgemaakt voor de gedeeltelijke financiering van deze projecten. De vraag is alleen nog of Syrië zal meewerken gezien er nog geen veelomvattende vredesakkoord bestaat tussen Syrië en Israël. Het grootste gedeelte van de Yarmouk rivier ligt namelijk in Syrië. Bovendien, hadden Syrië en Jordanië in 1987 besloten gezamenlijk een stuwmeer te bouwen aan de Yarmouk, maar omdat Israël niet mee wilde werken is er niets van gekomen.

De enige concrete verwezenlijking van het vredesakkoord met betrekking tot de watertoestand in het gebied is de aanleg van een 3,5 kilometer lange pijpleiding die de Jordaanse Vallei moet voorzien van water uit het Meer van Tiberias. Volgens het verdrag zal Israël op deze manier Jordanië voorzien van 50 miljoen kubieke meter water op jaarbasis. Verwacht wordt dat het project volgende maand af is en dat deze zomer al

20 miljoen kubieke meter water naar Jordanië zal worden gepompt.

Syrië

Het Vredesproces

Het Israëlische besluit om de onteigening van 53 hectare land in Oost-Jeruzalem op te schorten is vermoedelijk voor Syrië de aanleiding geweest het militaire overleg met Israël te hervatten. De Israëlische en Syrische opperbevelhebbers, resp. Luitenant-Generaal Amnon Shahak en Generaal Hikmat Shihabi, zullen op 27 juni in Washington bijeenkomen voor overleg over de Israëlische ontruiming van de Golan Hoogvlakte. Aan het overleg zullen, anders dan tot nu toe gebruikelijk was, Amerikaanse officieren deelnemen. Onder Amerikaanse druk hebben Syrië en Israël overeenstemming bereikt over een onderhandelingsprogramma tot eind juli. Na overleg tussen de stafchefs zal de belangrijkste Amerikaanse Midden-Oosten specialist, Dennis Ross, naar het Midden-Oosten afreizen om verdere besprekingen te voeren met de Syrische president Assad en de Israëlische premier Rabin. Dit schema was het belangrijkste resultaat van de dertiende en tevens meest succesvolle Midden-Oostenreis van de Amerikaanse Minister van Buitenlandse Zaken, Warren Christopher.

De Minister van Buitenlandse Zaken Shimon Peres spoorde Syrië aan tot haast in het vredesproces omdat het tekenen van een vredesverdrag dit jaar gemakkelijker zal zijn dan volgend jaar wanneer algemene verkiezingen worden gehouden. In Israël lijkt het maatschappelijke debat tot een climax te komen. De tegenstanders van terugtrekking uit de Golan hebben de propaganda-oorlog opgevoerd. In een bioscoop van Jeruzalem bijvoorbeeld draait nu een film over het strategische belang van de Golan voor Israël. Een onlangs verschenen advertentie in de *Jerusalem Post* pleitte ook tegen terugtrekking en werd ondertekend door 28 reserve legergeneraals en één reservecommandant. In de Knesset dreigden drie leden van de Israëlische regerende partij, onder aanvoering

van generaal buiten dienst Avigdor Kahalani, het kabinet van Yitzhak Rabin ten val te brengen als dat verdere stappen zou nemen richting terugtrekking uit de Golan Hoogvlakte. De drie dreigden te stemmen voor een wetsontwerp dat een speciale meerderheid van 70 van de 120 parlementsleden eist voor goedkeuring van de terugtrekking, alsook de steun van méér dan een eenvoudige meerderheid in een landelijk referendum. Rabin heeft de toekomst van zijn regering aan het wetsontwerp verbonden, met het argument dat aanvaarding ervan toenadering tot Syrië onmogelijk maakt.

In Syrië heerst daarentegen een meer vrede gerichte sfeer. In Damascus staan op veel plaatsen grote borden met het woord "vrede" en soldaten ziet men nog maar sporadisch op straat. Met vooruitzichten op verbeterde betrekkingen met de Verenigde Staten en mogelijke handelsbetrekkingen met Israël staat de zakenwereld achter de vredeskoers van Assad. De Syrische president kan rekenen op steun van het leger dat onder Generaal Shihabi zorgvuldig buiten de politiek is gehouden. De negen veiligheidsdiensten, die ter beveiliging van Assads regime in

het leven zijn geroepen daarentegen zullen niet zo blij zijn met de vredestoelingen. De leiders van deze geheime diensten gedragen zich als kleine vorsten. Hun betrekkelijke onafhankelijkheid ontleen zij aan het Syrisch-Israëliëse conflict. Een veelomvattende vrede zou een einde maken aan hun machtsposities. De Amerikaanse regering bedrijft een activistische politiek in het Midden-Oosten vredesproces. President Clinton probeert ook munt te slaan uit de ontwikkelingen door met een succesje zijn eigen kansen te verbeteren op een tweede ambtstermijn. Met een Republikeinse meerderheid in het congres zal het moeilijk zijn de vrede te belonen met hulp in de vorm van Amerikaanse dollars. Syrië kan hooguit verwachten dat het van de lijst van terroristische landen wordt geschrapt en een hogere kredietwaardigheid zal krijgen. Israël zal tevreden moeten zijn met een bescheiden Amerikaanse rol binnen het kader van een internationale vredesmacht - hoewel dit ook een heet hangijzer in de Amerikaanse politiek kan worden.

De Parade in Moskou Mei 1995.

101 MIDCie

Owi Danens

Het was reeds 4 jaar geleden, dat de Westerse landen in de keuken konden kijken van de voormalige Sovjet Unie. Op de jaarlijkse parades kon toen het 'nieuwe' materieel bekeken worden en geruchten worden bewaarheid. Ter viering van de vijftigste verjaardag van het einde van de 'Vaderlandse Oorlog' (WO-II) werd op Maandag 8 Mei 1995 in Moskou weer eens een militaire parade gereden door het Russische leger. Voorafgaande aan de grondparade werden de vliegtuigen voorgevlogen. In het commentaar bij de beelden op de ARD werd de 'Blackjack' aangekondigd als een transportvliegtuig. De insiders weten dan al dat de rest van het

commentaar met een korreltje zout genomen moest worden.

De Tu-160 'Blackjack' werd als eerste voorgevlogen, vergezeld door 4 x MiG-29 'Fulcrum'. Daarna was de tankerversie van de IL-76 'Candid', de IL-78M 'Midas' aan de beurt met in zijn kielzog een uitvoering van de Tu-95MS 'Bear-H' en vergezeld door een viertal Su-27 'Flanker'. Ook de verbeterde MiG-23MLD 'Flogger' kwam achter een IL-78M 'Midas' voorgevlogen. Van de Tu-22 'Backfire', een tactische bommenwerper, kwamen 3 exemplaren overvliegen, gevolgd door het op één na grootste transportvliegtuig, de An-124 'Condor', welke werd geflankeerd

door 4 x Su-27 'Flanker'. Na een basisversie van de IL-76 'Candid' kwam de Russische tegenhanger van de E-3a Sentry, de Beriev A-50 'Mainstay' onder begeleiding van 4 Su-27 'Flanker' over het paradeplein vliegen. De luchtshow voor de vliegtuigen werd afgesloten door 5 exemplaren van de MiG-31 'Foxhound'. Het opvallende van het eerste gedeelte van deze parade was dat alleen het modernste materieel werd voorgevlogen.

Dit was ook het geval bij de helicopters. De spits werd afgebeten door de Mi-26 'Halo', de grootste transporthelicopter. Achter deze helicopter kwam de in het Westen zeer bekende en gevreesde Mi-24P 'Hind-F' gevechtsheli. Tussen deze heli's vlogen 3 exemplaren van de nieuwste gevechtshelicopter, de Ka-50 'Hokum'. Als laatste kwam een vlucht van een tiental Ka-25 'Hormone' voorbijgevlogen. Ook hier alleen het modernste materieel, met als opvallende afwezige de Mi-28 'Havoc'. Men mag er voorzichtig van uitgaan, dat de Mi-28 niet door Rusland in gebruik zal worden genomen.

Als voorste in de rij van het grondgebonden materieel was de BTR-80 te zien. Nog niet in de nieuwste versie met het 30 mm snelvuurkanon, maar nog met de bekende 14,5 mm zware mitrailleur KVP in de toren. De voorgangers van de BTR-80, de BTR-60 PB en de BTR-70 waren in geen velden of wegen te bekennen. Daarna kwam oprijden de BMP-2 met in zijn kielzog de BMP-3. Dus ook de BMP-1 werd niet meer getoond. De BMD-1 en -2 ontbraken, maar hun opvolger (BMD-3) was wel present. Op het gebied van de gepantserde personeelsvoertuigen en de pantserinfanteriegevechtsvoertuigen zijn de Russen flink aan het moderniseren. De 'oude' bekenden zoals de MT-LB, BTR-60PB en BTR-70, BMP-1 en BMD-1 en -2 werden niet meer voorgereden. Of er voor de MT-LB een vervanger in de startblokken staat is mij nog niet bekend.

Er werden 2 typen tanks getoond. De eerste was de T-72BM met achter het schuttersluik een sensormast. Dit is een mast voor de NBC-installatie. Na de T-72BM kwam de

T-80U voorbijrijden. Deze tank is wat meer bekend, ook van buitenlandse exposities, waar hij ook te koop is aangeboden.

De ons vanuit Tsjetjsenië bekende 2S1 'GVODZIKA' was ook één van de afwezige. De uit dezelfde periode afkomstige 2S3 'AKATSIA' was wel van de partij. Evenals een nieuw gemechaniseerd geschut, de 2S19. Dit stuk geschut met een houwitser van 152 mm heeft een onderstel dat een samenvoeging lijkt van dat van een T-72 en een T-80.

Hierna was weer een oude vertrouwde te zien, nl de BM-21 'GRAD', een veertigloops 122 mm meervoudige raketwerper, maar nu op een nieuwe vrachtwagen, de Ural-4320.

De SS-21 SCAREB (of OTR-21 TOCHKA) was de volgende in de rij. Deze grond-grond raket uit 1976 is nog lang niet uitgefaseerd. In 1986 werd de TOCHKA-U geïntroduceerd en er is mogelijk al een nieuwere, kleinere variant met een bereik van 185 km. De raket wordt meegevoerd op een ZIL-5937 of BAZ-5921, in Rusland bekend onder de aanduiding 9P129.

De 9A52 SMERCH is een moderne 300 mm meervoudige raketwerper, die vergelijkbaar is met onze MLRS.

Een van de oudere luchtverdedigingssystemen is de SA-8B GECKO, welke ook getoond werd. Het laatste was een nieuw luchtverdedigingssysteem te zien, nl de SA-10B GRUMBLE, in Rusland bekend onder de aanduiding S-300. Alleen de TEL's (Transporter/Erector/Launcher) waren te zien. De andere voertuigen zoals de herbevoorradingvoertuigen, de voertuigen met de radarsystemen en de commando/verbindingvoertuigen waren niet aanwezig.

Al met al zijn een aantal oudere modellen van diverse typen voertuigen niet meer gezien, zoals de BRDM-2A SA-9 en de SA-13, de ZSU-23/4, de SS-1C SCUD-B en de FROG-7. Maar ook de opvolger van de hierboven genoemde luchtverdedigingssystemen, de 2S6M TUNGUSKA, werd niet getoond. Deze parade gezien te hebben valt dan ook voorzichtig te concluderen, dat ondanks de financiële problemen Rusland toch doorgaat met het moderniseren van haar krijgsmacht. Net als bij de NAVO-

landen wordt het leger van Rusland kleiner, maar ook moderner.

COLOFON

INFO-SCOOP

Is een tweewekelijkse uitgave van

101 MIDCie
Simon Stevinkazerne
MPC 13 D
Postbus 9012
6710 HC Ede

Telefoon:

ptt 08380 - 83056
mdtn 678 - 3056
fax 678 - 3057

Redactie:

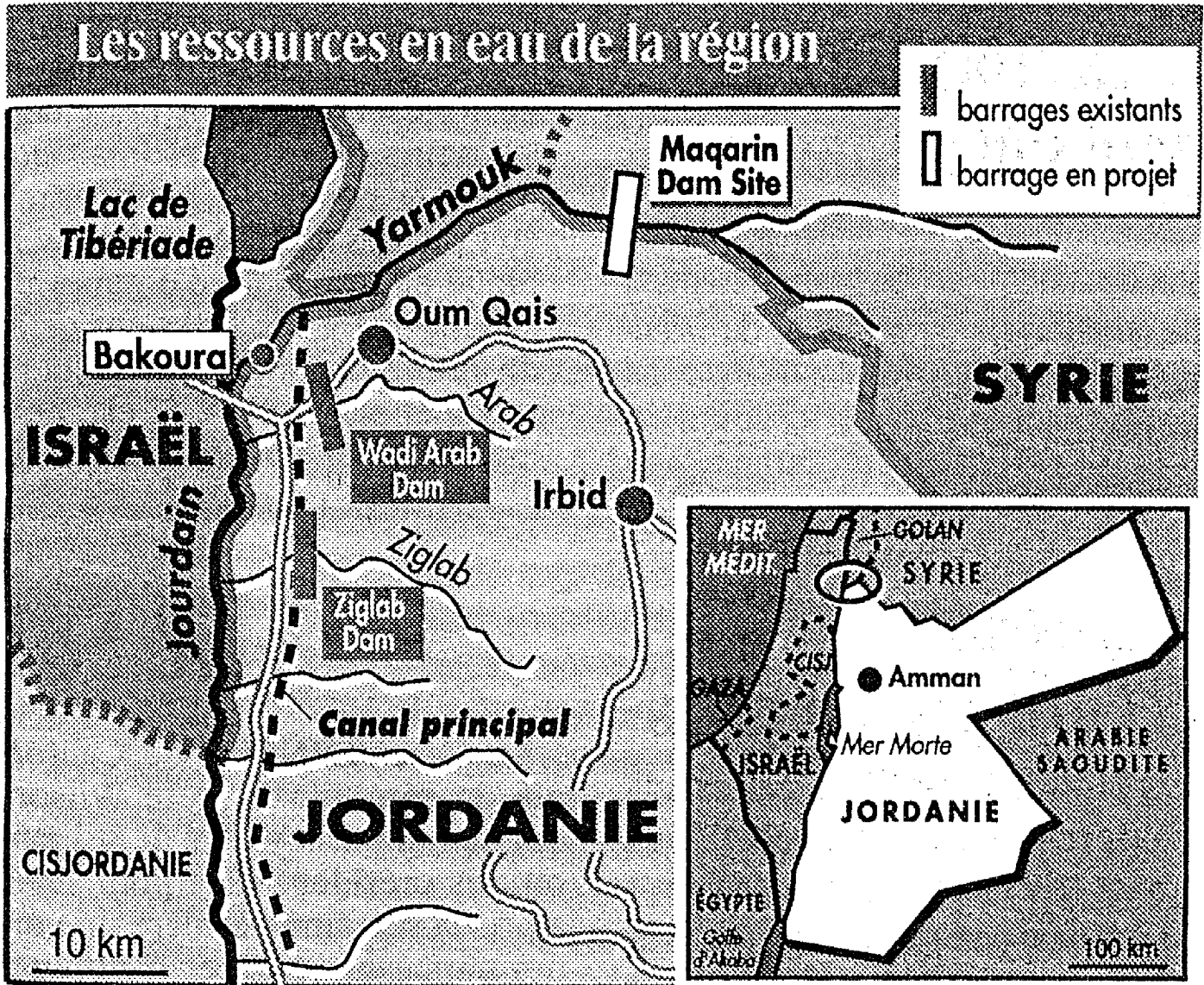
maj L. Hakvoort
tint Mori
sgt Rollema

Vormgeving:

101 MIDCie

INFO-SCOOP wordt verzonden aan de secties 2 van bataljons en brigades alsmede al die onderdelen van de krijgsmacht welke functioneel belang hebben bij actuele informatie.

Zij die INFO-SCOOP nog niet ontvangen maar dit wel wensen kunnen hierover contact opnemen met 101 MIDCie op bovenstaand telefoonnummer onder opgave van redenen waarom zij INFO-SCOOP wensen te ontvangen.

Offensief Bosnisch regeringsleger bij Sarajevo

